

THE STUDY OF THE PERCEPTIONS OF THE STUDENTS STUDYING IN THE DEPARTMENT OF TURKISH TEACHING IN ÇUKUROVA UNIVERSITY ABOUT THE TERM “SYRIAN REFUGEE”

(ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜNDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN SURİYELİ MÜLTECİ KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ İNCELENMESİ)¹

Ömer Tuğrul KARA²
Ali YİĞİT³
Feyzullah AĞIRMAN⁴

ABSTRACT

The concept of immigration has always been on the agenda of the world and profoundly affected the population, socio-economic and cultural structure of the countries like Turkey which is exposed to immigration throughout history. In most of the provinces of our country, Syrian refugees have started to live with Turkish citizens and the interaction between both societies has increased. The purpose of this study is to reveal the students' perceptions studying in the department of Turkish teaching in Çukurova University about the concept of Syrian refugee. For this purpose, 70 students studying in 3rd and 4th grade in the department of Turkish Education in Çukurova University were required to fill in the blanks of the sentence “A Syrian refugee is like... because ...”. The data of the research were obtained in this way. Content analysis method was used for analysing the data. At the end of the study, it was observed that majority of the students developed unfavourable metaphors, while some of them had positive ones. The students who had negative metaphors classified the refugees into categories such as solitary, needy for help and damaging to others. On the other hand, those who had positive metaphors regarded the refugees as close relatives or brothers. The metaphors in the study were divided into different categories and then analysed. With this study, it is estimated that the students' assessment about Syrian refugees will find out different perspectives about the solution of immigration.

Keywords: Syrian Refugees, Turkish Teaching, metaphor, Çukurova University, students' perceptions

ÖZET

Her zaman dünyanın gündeminde yer almış, olan göç kavramı, Türkiye gibi göçe maruz kalan ülkelerin nüfusunu, sosyoekonomik yapısını ve kültürel dinamiklerini derinden etkilemiştir. Ülkemizin pek çok ilinde Suriyeli mülteciler Türkiye vatandaşlarıyla yaşamaya başlamış ve iki toplum arasındaki etkileşim artmıştır. Bu araştırmanın amacı, Çukurova Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde okuyan öğrencilerin Suriyeli mültecilere ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda Çukurova Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde 3. ve 4. sınıfta okuyan 70 öğrenciden “Suriyeli mülteci ... gibidir, çünkü ...” cümlesindeki boşlukları doldurmaları istenmiştir. Böylelikle araştırmanın verileri elde edilmiştir. Verilerin analiz edilmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun Suriyeli mültecilerle ilgili olumsuz metaforlar geliştirdiği görülürken bir kısmının ise olumlu metaforlar geliştirdiği tespit edilmiştir. Olumsuz metafor geliştiren öğrenciler mültecileri daha çok kimsesi olmayan, yardıma muhtaç, zarar veren kimseler olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Olumlu metafor geliştiren öğrenciler ise mültecileri yakın bir akraba, kardeş olarak görmüşlerdir.

¹ Bu çalışma 13-14 Mayıs 2016 tarihlerinde Adıyaman'da gerçekleştirilen 1. Uluslararası Gerçek ve Umut Arasında Suriyeli Mülteciler Sempozyumu'nda sunulan aynı başlıklı sözlü bildirinin genişletilmesiyle oluşturulmuştur.

² Yrd. Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü. gevheri76@hotmail.com

³ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi. aliyigit.cu@hotmail.com

⁴ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi. neofvz@gmail.com

Araştırmadaki metaforlar farklı kategorilere ayrılarak incelenmiştir. Bu araştırmayla; Suriyeli mülteciler ile ilgili üniversite öğrencilerinin değerlendirmelerinin, göçmen krizinin çözümünde farklı boyutları ortaya çıkaracağı ön görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Suriyeli mülteciler, Türkçe Öğretmenliği, metafor, Çukurova Üniversitesi, öğrenci algıları

SUMMARY

Introduction

The most initial of the events shaping modern societies and cultures intensively is the immigration. The term immigration basically means the removing of people – temporarily or permanently – for the purpose of inhabiting from one region or place to another. As a social movement fact, immigration is as old as the history of mankind. People have immigrated from somewhere to another for various purposes such as natural disasters, religion, poverty, wars and conflicts. These are natural reasons, political and religious reasons; social and cultural reasons and economic reasons. Especially wars and civil fights deeply affect the social dynamics from the first beginning. Turkey has taken and given immigration historically. The determinant factors of these immigrations have led the country to be an immigration homeland. A newer one of the movements which we know to happen like this in some way has been experienced in Syria. With the outbreak of Syrian crisis, notably the neighbours of the country exposed to an extensive migration wave. Turkey has become one of the countries which exposed to a massive migration wave. Also the factors in Turkey such as implementing an “open gate” policy from the start of the process and accepting each refugee who want to pass beyond its borders and Syrians’ preference of Turkey as the safest place to go have increased the immigration movement. The movement including in several challenges stranded both immigrating Syrian refugees and Turkey taking refuge in many fields. Immigration of refugees; deeply affected socio-economic structure and cultural dynamics of Turkish society. Today Syrian immigrants have started to live with Turkish citizens in many parts of Turkey and they began to interact with various variables in offices, markets and schools. The positive and negative aspects of this interaction have been tried to be absorbed in among different levels of society and individuals.

The main problem of this study is to search for how the effect of Syrian immigrants in Turkey on different variables of society is perceived by the students’ point of view studying in the department of Turkish teaching through metaphors. Metaphors can provide important findings in the studies about a case, fact or event. With this study, Syrian immigrants will be analysed within the reality of Turkey by the students’ point of view studying in the department of Turkish teaching.

Purpose

The purpose of the study is to analyse the perceptions of university students about the term Syrian refugee. For this purpose, the opinions of 70 students studying in the department of Turkish teaching in Çukurova University about the term Syrian refugee were examined.

Method

In the study used phenomenological method as one of the qualitative research methods the perceptions of the students studying in the department of Turkish teaching in Çukurova university about the term Syrian refugee were assessed. Phenomenological method means to focus on the phenomenon which we are aware of but don't have any deep and detailed understanding about. The data obtained in the research were studied with content analysis method.

Samples

The study group consists of 70 students studying at 3rd and 4th grade in the department of Turkish teaching in Çukurova university.

Data Collection Tool

The data in the study were obtained through the metaphors prepared by the researchers. The pilot scheme of the forms prepared in accordance with experts' views was practised on 4th grade students in the department of Turkish teaching in Hakkari University.

Data Analysis

To collect data in the study, the participants were required to answer the question "A Syrian refugee is like ....., because ....." . Codes and categories were determined from the metaphors the participants stated in the forms.

Findings

The students in the department of Turkish teaching in Çukurova university produced 61 metaphors about the term "Syrian refugee". Of the participants, 61 (%87,1) stated negative metaphors about Syrian refugees, while 9 (%12,9) participants had favourable perceptions about them. The most unfavourable metaphors produced are orphan, helpless, desperate and immigrant.

The metaphors the participants produced were divided into 7 conceptual categories. In the category of "Helpless and need to be helped" 35 metaphors exist produced by 44 participants (%62,86). This is the category which has the most metaphors including. The prominent metaphors in this category are guest, helpless, orphan, immigrant and desperate. In the category of "Damaging" 13 metaphor exist produced by 13 participants (%18,57). "Chilli pepper, danger, hurricane, traitor are a few of the metaphors produced. Some metaphors were developed by the participants who asserted that Syrian refuges damages their environment and Turkey as well, decreased the welfare level in general, corrupt the order and laws of the country and always cause problems. In the category of "Valuable" 5 metaphors exists produced by 5 participants (%7,14). "Brother, humankind, entrust and guest are the metaphors produced. In the category of "hurt" 3 metaphors exist produced by 3 participants (%4,28). Some metaphors such as "wound of war, broken mirror and vehicle" were developed by the participants stating that Syrian refugees were

hurt and abused in the places where they moved into from the civil war in their country. In the category of “Struggler” 2 metaphors exist produced by 2 participants (%2,86). “Caretta caretta and struggler” are the metaphors produced. In the category of “Multiplying” 2 metaphors exist produced by 2 participants (%2,86). “Mouse and water” are the metaphors produced. In the category of “adaptable” one metaphor exists produced by one participant (%1,43) and it makes up %1,64 of all metaphors in the study. The metaphor including in this category is water.

Discussion and Conclusion

In this study, it was analysed to determine the perceptions of the candidates of Turkish teaching about Syrian refugees. About the refugees, it was detected that %12,9 of the participants had favourable perception whereas %87,1 of them had positive feelings. From the metaphors the candidates of Turkish teaching produced, these categories were made up:

- Helpless and need to be helped
- Damaging
- Hurt
- Struggler
- Valuable
- A Multiplying creature
- Adaptable

It is seen that most of the participants developing metaphors about Syrian refugees are in the category of “Helpless and need to be helped” with a rate of %62,86. In this category, the metaphors stating the loneliness such as “orphan, helpless, needy, a child who lost his way in the wood” and those stating the helpless people such as “oppressed, desperate, immigrant, powerless” are predominated. Also, some metaphors like guest and muhajir were produced, stating they should be helped and hosted since they were seen as Syrian refugees who lost their close relatives and took refuge in our country. The number of people emphasizing on the cultural differences, marginalizing and describing them as problems are highly predominated. The approach of “our Syrian brothers” is not commonly observed in the society. %18,57 of the participants in the study stated Syrian refugees are a burden for Turkey, corrupting the welfare of the country with the metaphors “invading capitalist countries, abundance, disease, entrust” and adding they see Syrian refugees as a problem using the metaphors such as “danger, mathematics, hurricane”.

While %7,14 of the participants produced some metaphors such as “brother, humankind, entrust and guest” stating they give value to Syrian refugees, %4,28 of them have produced some metaphors like “wound of war, broken mirror, vehicle” stating Syrian refugees suffer from the environment they live in. Besides, %2,86 of them defined Syrian refugees as strugglers using the caretta and carretas metaphor; %2,86 of them stated they multiplied and caused our country population to increase

constantly using the metaphors like mouse and water. The least represented metaphor (%1,64) which was produced by one participator is the adaptable category. In order to explain Syrian refugees can adapt themselves in the regions they went, the metaphor “water” was produced.

Consequently, majority of the metaphors produced about Syrian refugees by Turkish teachers are unfavourable metaphors regarding Syrian refugees as lost their homeland, needy, people who partly give damage to his environment and who were hurt in some way. However, the students see Syrian refugees with these negations not damaging other people but people as having in difficult situation, experiencing poverty and loneliness. Thus, solution ways should be searched for rather than using a discriminative and polarising political language. Otherwise, the current political and legal uncertainties will turn the refugees into a desperate community which doesn't have ideas and targets for their future.

GİRİŞ

Günümüz toplumlarını ve kültürlerini en yoğun bir biçimde şekillendiren olayların başında göçler gelir. “Göç” kavramı, temel itibarıyla, insanların -geçici ya da kalıcı olarak- bir bölge ya da yerden diğerine yerleşmek amacıyla yer değiştirmesi anlamına gelir (Chomsky, 2007: vii). Göç, kişilerin ekonomik, dinî, siyasi ve sosyal sebeplerden dolayı yerleşmek amacıyla bir yerden başka bir yere gitmeleri hareketine verilen addır. Bu hareket, ülke içinde olursa ‘iç göç’, ülkeler arasında olursa ‘dış göç’ veya “uluslararası göç” olarak adlandırılır. Göç, bireylerin ya da grupların bir yerden başka bir yere gitmeleri ve gidilen yerde yaşamlarını belli bir süre sürdürmeleri olarak da ifade edilebilir (Çakır, 2011: 210).

Sosyal hareketlilik olgusu olarak göç, insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanlar, İlk Çağlardan beri doğal afetler, din, yoksulluk, savaşlar, çatışmalar vb. çeşitli nedenlerle bir yerden başka bir yere göç etmişlerdir (Kaypak ve Bimay, 2016: 85). Kaypak’a göre (2014: 128-130) göçlerin oluşum nedenleri dört gruba ayrılır. Bunlar doğal nedenler, siyasal ve dinsel nedenler; sosyal ve kültürel nedenler ve ekonomik nedenlerdir. “Ama göç, insanın yaşadığı çevrenin koşulları onun yaşamını zorlamaya başladığında zorunlu olarak ortaya çıkabilmektedir” (Yüceşahin ve Özgür, 2006: 16). Özellikle savaş ve iç çatışmalar ortaya çıktıkları andan itibaren toplumsal dinamikleri derinden sarsar. Bu gibi durumlarda insanların yiyecek, içecek, barınma ve tüm bunların temelindeki yaşamını devam ettirme duygusu baskın gelir ve insanlar arasında toplu göç hareketleri başlar.

Türkiye, tarihi boyunca hem göç almış, hem göç vermiştir. Bu göçlerin belirleyici etkileri, ülkenin tam anlamıyla bir göçler ülkesi olmasına yol açmıştır (Körükmez ve Südaş, 2015). Tarihte bu şekilde cereyan ettiğini bildiğimiz göç hareketlerinin bir yenisini günümüzde Suriye’de yaşanmaktadır. Orta Doğu’da Suriye krizinin patlak vermesiyle özellikle bu ülkenin komşuları yoğun bir göç dalgasına maruz kalmışlardır. Türkiye en fazla göçmen akınına uğrayan ülkelerden biri olmuştur. Türkiye’nin coğrafi özellikleri nedeniyle özel bir konumu vardır. Sınır komşularında var olan siyasi problemlerin devam etmesi ve sınır ötesi hatta kıtalararası iltica olgusunun etkileri Türkiye’de kısa zamanda gözle görünür oranda

hissedilmektedir (Kıratlı, 2011: 103). Suriye’den Türkiye’ye Nisan 2011’de gelen ilk göçmenlerle başlayan zorunlu göç dalgası, kısa sürede Suriye’deki çatışmaların büyümesi ve uluslararası toplumun ve Türkiye’nin bu duruma hazırlıksız yakalanmasıyla, Suriye’den kaçan milyonlarca insanı yerinden eden kitlesel bir göç hareketine dönüşmüştür (Akşit, Bozok ve Bozok, 2015: 94-95).

Ayrıca Türkiye’nin sürecin başından bu yana “açık kapı politikası”nı benimseyerek sınırlarından giriş yapmak isteyen tüm Suriyelileri kabul etmesi (TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu, 2012: 11) ve Suriyelilerin sancılı coğrafyada “en güvenilir yer” olarak Türkiye’yi seçmesi (Çetin ve Uzman, 2012: 10) yoğun göçmen hareketini arttıran diğer etkenlerdir. Pek çok zorluğu bünyesinde taşıyan bu hareket hem göç eden Suriyeli mültecileri hem de göç alan Türkiye’yi pek çok alanda zor durumda bırakmıştır. Çünkü uluslararası göç ve mülteciler sorunu, kontrolsüzce yoğun şekilde gerçekleştiğinde hedef ülkelerde yabancı korkusu ve etnik şiddet gibi güvenlik tehditlerine dönüşebilmekte, siyasi, ekonomik ve sosyokültürel yapıları olumsuz etkileyebilmektedir (Deniz, 2014: 175). İşte bu hareketin devam eden sonuçları ve değişkenlikleri Türkiye toplumunun sosyoekonomik yapısını ve kültürel dinamiklerini derinden etkilemiştir.

Göç toplumsal değişimin neden olduğu kolektif bir eylemdir ve bu eylem hem göç alan hem de göç veren toplumları etkiler (Castles ve Miller, 2008: 29). Göç eden toplumlar göç ettikleri yerlerde birçok sıkıntıya maruz kalırlar. Suriyeli mülteciler iltica ettikleri Türkiye’de yoğunlukla dil sorunuyla karşı karşıya kalmaktadırlar. İltica edilen ülkelerden Ürdün, Lübnan, Irak ve Mısır’da mültecilerin ana dilleri Arapça iken Türkiye’de Türkçe konuşulmaktadır. Bu durum mülteciler için yiyecek-içecek ve kalacak yer bulmak kadar önemli bir sorundur (Akkaya, 2013: 180). Bireyin bulunduğu toplumda kendisini ifade etmesinin, diğer bireyler ile iletişim ve etkileşim kurmasının temel aracının dil olduğu düşünüldüğünde dil farklılığının hem sığınmacılar hem de ülke vatandaşları açısından birçok sorunu da beraberinde getirdiği görülmektedir (Uzun ve Bütün, 2016: 75). Bölgede Arap kökenli Türk vatandaşlarının yaşaması ve Türkçe konuşmak zorunda kalmamaları sebebiyle Suriyeli mültecilerin büyük bir çoğunluğu Türkiye’nin sınır illerinde yaşamayı tercih etmişlerdir. Bugün Türkiye’nin pek çok ilinde Suriyeli göçmenler Türkiye vatandaşlarıyla yaşamaya başlamış, okulda, pazarda, iş yerinde farklı değişkenlerle etkileşim içerisine girmişlerdir. Bu etkileşimin olumlu ve olumsuz pek çok yönü o toplumun farklı katmanları ve bireyleri arasında sindirilmeye çalışılmaktadır.

Savaş nedeniyle Türkiye’ye gelen ilk mülteci grubu 2011 yılında gelmiş ve bu tarihten itibaren BMMYK (2016) verdiği sayıya göre Türkiye’de yaşayan Suriyeli göçmen sayısı iki buçuk milyonu geçmiştir ve bu rakam her geçen gün artmaya devam etmektedir. Türkiye, Suriyeli mültecileri uluslararası hukukta kabul gören “geçici koruma” statüsüyle koruma altına almıştır. Onların her türlü imkânları devlet tarafından karşılanmış bir anlamda “misafir” konumunda barındırılmışlardır (TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu, 2012: 11-12). Bu koşullar Türkiye gibi bir ülkenin sosyal ve ekonomik dengelerinin değişmesi için yeterlidir. AFAD (2014: 10-13) verilerine göre Türkiye’de 10 ilde toplamda 22

kamp bulunmaktadır. Türkiye'deki Suriyelilerin %85'i ise kamp dışında yaşamaktadır (ORSAM, 2015: 7). Kampların dışında Türk okullarında da Suriyeli öğrencilerle Türk öğrenciler karma ders görmekte, Türkiye'nin bazı kentlerindeki Suriyeli nüfusu kentin kendi nüfusunu bile geçmektedir. Göç, Türkiye'nin dışında pek çok Avrupa ülkesi için de bir karabasan halini almıştır. AB ülkelerinin mülteci ve sığınmacı adaylarını yaşam tehlikesi gözetilmeksizin sınırları dışında tutma çabasına karşın Avrupa ülkelerinin sınırlarına ayak basmaya çalışanların çoğunlukla trajik sonuçlanan göç stratejileri uzun süredir dünya gündeminde yer almaktadır (Kartal ve Başçı, 2014: 280). Göçmenlerin Avrupa'ya geçişleri sırasında yaşanan bu trajediler medya aracılığıyla toplumun tüm kesimlerine yansımakta, sokakta dilenen Suriyeli çocukların dramı artık Türk toplumunca olağan karşılanmaktadır. Bu karamsar tablo içerisinde başta Türkiye Cumhuriyet devleti olmak üzere, Avrupa ülkeleri, uluslararası kuruluşlar farklı çözüm yolları aramaktadırlar. Ancak tüm karmaşanın içerisinde Türkiye'de Suriyelilerle birlikte yaşayan Türkiyeli öğrencilerin bu tablo karşısındaki görüşleri ve algıları göz ardı edilmektedir. Göçün öğrenciler üzerindeki etkisi ve öğrencilerin değerlendirmeleri Türkiye'de terörden sonra ikinci büyük sorun olan "göçmen krizi" için farklı çözüm önerilerine fırsat tanıyacaktır.

Bu araştırmanın temel problemi Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin toplumun farklı değişkenlerine etkisinin Türkçe Öğretmenliği Bölümünde okuyan öğrencilerinin gözüyle nasıl algılandığının metaforlar aracılığı ile araştırılmasıdır. Metafor sosyal gerçeğin mecazi olarak yansıtılmasıdır (Balcı, 2003: 30). Başka bir deyişle metafor, bir kavramın bireyde oluşturduğu etiket, anlam ya da kavramsal ifadelerdir. Bir görme ve anlama sürecidir. Bireylerin basit olarak bir kavramı bir başka kavramla açıklamasından daha önemli ve güçlü bir zihinsel üretimdir çünkü ilgili kavrama dönük sahip olunan derinliği ve deneyimleri ifade eder (Eraslan, 2011: 1). Metaforlar bir olay, olgu veya durum hakkında yapılan araştırmalarda önemli bulgular elde edilmesini sağlayabilir. Eğer bir resim 1000 kelimeye bedelse, bir metafor da 1000 resme bedeldir çünkü bir resim sadece statik bir imge sunarken, bir metafor bir olgu hakkında/ düşünmek için zihinsel bir çerçeve sunmaktadır (Eraslan, 2011: 4). Bu araştırmayla Türkçe Öğretmenliği Bölümünde okuyan öğrencilerin gözüyle Türkiye gerçeğinde Suriyeli göçmenlerin analizi yapılacaktır.

Çalışmanın Amacı

Çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerin Suriyeli mülteci kavramına ilişkin algılarının belirtilen görüşlerden hareketle incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda Çukurova Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde okuyan 70 öğrencinin Suriyeli mülteci kavramı ile ilgili görüşleri üzerinde durulmuştur.

YÖNTEM

Nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseninde yapılan bu araştırmada Çukurova Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde okuyan öğrencilerin Suriyeli mülteci kavramı ile ilgili algıları değerlendirilmiştir. Olgubilim deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız

olgulara odaklanmaktadır. Bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim "fenomenoloji" uygun bir araştırma zemini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. İçerik analizi tekniği, elde edilen verilerin açıklanmasında kavramları ve ilişkileri ortaya çıkarmak amacıyla kullanılır. İçerik analiziyle verilerin kavramsallaştırılması ve olguyu tanımlayabilecek temaların ortaya çıkarılması amaçlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubunu, Çukurova Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde 3. ve 4. sınıflarda okuyan 70 öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Özellikleri

Özellikler		f	(%)
Cinsiyet	Erkek	32	45,72
	Kız	38	54,28
Toplam		70	100
Sınıf Seviyeleri	3	35	50
	4	35	50
Toplam		70	100

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan metafor formuile elde edilmiştir. Uzman görüşü alınarak hazırlanan formların pilot uygulaması Hakkâri Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerine yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin toplanması için katılımcılardan "Suriyeli mülteci .... gibidir, çünkü ..." şeklindeki soruya cevap vermeleri istenmiştir. Katılımcıların ifade ettikleri metaforlardan yola çıkılarak kodlar ve kategoriler belirlenmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde Türkçe Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin Suriyeli mültecilere dair oluşturdukları metaforlar önce olumlu ve olumsuz olarak daha sonra da kavramsal olarak kategorilere ayrılarak analiz edilmiştir. Oluşturulan metaforlara ilişkin cümlelerden alıntılar yapılmıştır.

Tablo 2. Suriyeli Mültecilere İlişkin Türkçe Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Geliştirdikleri Metaforlar ile Bunları Temsil Eden Öğrenci Sayısı ve Yüzdesi

Kategori	Kod	Metaforun Adı	Metaforu Temsil Eden Öğrenci			
			(f)	(%)	Kodlar Toplam	
					(f)	(%)
OLUMLU METAFORLAR	1	Emanet	1	1,43	9	12,9
	2	İnsanlık	1	1,43		
	3	Kardeş	1	1,43		
	4	Karettakarettalar	1	1,43		
	5	Misafir	1	1,43		
	6	Mücadeleci	1	1,43		
	7	Su	1	1,43		
	8	Taşınabilir bir eşya	1	1,43		
	9	Yakın akraba	1	1,43		
OLUMSUZ METAFORLAR	10	Acı biber	1	1,43	61	87,1
	11	Aciz insan	1	1,43		
	12	Aciziyet içinde	1	1,43		
	13	Annesiz babasız kalmış çocuk	1	1,43		
	14	Araç	1	1,43		
	15	Ateş	1	1,43		
	16	Bahtsız bedevi	1	1,43		
	17	Çaresiz	2	2,86		
	18	Daldan düşmüş çürük elma	1	1,43		
	19	Daldan kopan bir yaprak	1	1,43		
	20	Eksik	1	1,43		
	21	Emanet	1	1,43		
	22	Eşya	1	1,43		
	23	Evsiz	1	1,43		
	24	Ezilmiş	1	1,43		
	25	Fare	1	1,43		
	26	Fazlalık	1	1,43		
	27	Garip	1	1,43		
	28	Hastalık	1	1,43		
	29	İnsansız toprak parçası	1	1,43		
	30	İstilacı kapitalist ülkeler	1	1,43		
	31	Kadın	1	1,43		
	32	Karaya vurmuş balık	1	1,43		
	33	Kardeş	1	1,43		
	34	Kasırga	1	1,43		
	35	Kedi	1	1,43		
	36	Kırık ayna	1	1,43		
	37	Kimsesiz	3	4,28		
	38	Kimsesiz çocuk	1	1,43		
	39	Matematik	1	1,43		
	40	Mazlum	1	1,43		
	41	Misafir	4	5,64		
	42	Muhacir	2	2,86		
	43	Ormanda yolunu kaybeden bir çocuk	1	1,43		
	44	Ölü	1	1,43		
	45	Savaş yarası	1	1,43		
46	Sokakta kalmış bir el	1	1,43			

47	Su	1	1,43		
48	Tehlike	1	1,43		
49	Terkedilmiş çocuk	1	1,43		
50	Umutsuz insanlar	1	1,43		
51	Üvey evlat	1	1,43		
52	Vatan haini	1	1,43		
53	Vatansever değil	1	1,43		
54	Yardıma muhtaç	1	1,43		
55	Yaşlı	1	1,43		
56	Yetim	3	4,28		
57	Yetim bir çocuk	1	1,43		
58	Yurtsuz	1	1,43		
59	Yuvasız kuş	1	1,43		
60	Yüzdeki sakal	1	1,43		
61	Zavallı	1	1,43		
Toplam		70	100	70	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi Çukurova Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü öğrencileri “Suriyeli mülteci” kavramına ilişkin 61 metafor üretmiştir. Tablo incelendiğinde 61 (%87,1) katılımcının Suriyeli mültecilere ilişkin olumsuz algıya sahip oldukları görülürken 9 (%12,9) katılımcının ise olumlu algıya sahip oldukları görülmektedir. En çok üretilen olumsuz metaforlar “yetim, kimsesiz, çaresiz ve muhacir” metaforlarıdır.

Tablo 3. Katılımcıların Suriyeli Mültecilere İlişkin Ürettikleri Metaforların Oluşturduğu Kavramsal Kategoriler

Metafor Kategorisi	Metafor Kategorisi
Kimsesiz ve Yardıma Muhtaç Olan	Değerli
Zarar Veren	Çoğalan
Zarar Gören	Uyum Sağlayan
Mücadeleci	

Tablo 3’te görüldüğü üzere katılımcıların ürettikleri metaforlar 7 kavramsal kategoriye ayrılmıştır.

Kategorilerin Analizi

Tablo 4. Kimsesiz ve Yardıma Muhtaç Olan Kategorisine İlişkin Metaforlar

Metafor Adı	f	%	Metafor Adı	f	%
Misafir	4	9,18	Üvey evlat	1	2,27
Kimsesiz	3	6,82	Acizlik içinde	1	2,27
Yetim	3	6,82	Yurtsuz	1	2,27
Muhacir	2	4,54	Terkedilmiş çocuk	1	2,27
Çaresiz	2	4,54	Bahtsız bedevi	1	2,27
Yaşlı	1	2,27	Eksik	1	2,27
Yardıma muhtaç	1	2,27	Kedi	1	2,27
Garip	1	2,27	Annesiz babasız kalmış çocuk	1	2,27
Sokakta kalmış bir el	1	2,27	Evsiz	1	2,27
Zavallı	1	2,27	Daldan kopan bir yaprak	1	2,27
Aciz insan	1	2,27	Kimsesiz çocuk	1	2,27
Ormanda yolunu kaybeden	1	2,27	Yetim bir çocuk	1	2,27

bir çocuk			Mazlum	1	2,27
Yuvasız kuş	1	2,27	Ölü	1	2,27
Umutsuz insanlar	1	2,27	İnsansız toprak parçası	1	2,27
Taşınabilir eşya	1	2,27	Eşya	1	2,27
Daldan düşmüş çürük elma	1	2,27	Karaya vurmuş balık	1	2,27
Ezilmiş	1	2,27	Kardeş	1	2,27
Toplam				44	100

Bu kategoride 44 katılımcı (%62,86) tarafından oluşturulan 35 metafor yer almaktadır. En fazla metaforla temsil edilen kategoridir. Başlıca metaforların “misafir, kimsesiz, yetim muhacir, çaresiz” kavramlarından oluştuğu görülmektedir. Katılımcılar, Suriyeli mültecileri yurtlarından ayrılmak zorunda kalmış; evini, yakınlarını, vatanlarını ve düzenlerini kaybetmiş kimseler olarak ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra Türkiye’ye sığınan Suriyeli mültecilerin mazlum ve yardıma muhtaç olduğunu belirten metaforlar geliştirilmiş, bu nedenle de onlara yardım edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerinin bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

“Suriyeli mülteci **misafir** gibidir. Çünkü kültürümüzde ve inancımızda sana muhtaç olana yol gösterilmez, kapı sonuna kadar açılır.”

“Suriyeli mülteci **terk edilmiş çocuk** gibidir. Çünkü yurtlarından evlerinden topraklarından ve akrabalarından istemeyerek ayrı bırakılmıştır.”

“Suriyeli mülteci **çaresiz** gibidir. Çünkü ne vatan vardır elde ne sevdikleri. Her şey geride kalmıştır. Başkasının ülkesinde sığıntı gibi hissederek çaresizce beklersin, belki birileri acır, belki birileri sıcak tebessüm eder. Bilemezsin neyle karşılaştığını. Dedim ya çaresiz.”

“Suriyeli mülteci **ölü** gibidir. Çünkü her şeyini kaybetmiştir. Birçoğu kardeşini, birçoğu annesini ve babasını kaybetmiştir. Bu bahsettiğimiz varlıklar insanın yaşama kaynağının önemli unsurlarıdır. Ama bunların dışında vatanlarını, çocukluklarını geçirdikleri yerleri kaybetmişlerdir. Bir insanın yaşadığı yer kültürünü oluşturur. Bir insan da kültürü olmadan yaşamış sayılmaz.”

“Suriyeli mülteci **yuvasız kuş** gibidir. Çünkü kendi yurtlarından, doğup büyüdüğü memleketten kötü sebeplerden dolayı ayrılıp zor şartlarla başka ülkede yaşam mücadelesi vermek zorundadırlar. Adeta yuvası bozulmuş, yaralanmış kuş gibi çaresizlerdir. Birilerinin onların yarasını sarmasını ve yuva vermesini çaresizce beklerler. Ülkemiz de bu yuvasız kuşlara yuva vermiştir.”

Tablo 5. Zarar Veren Kategorisine İlişkin Metaforlar

Metafor Adı	f	%	Metafor Adı	f	%
Acı biber	1	7,70	Matematik	1	7,69
İstilacı kapitalist ülkeler	1	7,70	Kasırga	1	7,69
Yüzdeki sakal	1	7,70	Ateş	1	7,69
Tehlike	1	7,69	Hastalık	1	7,69
Emanet	1	7,69	Kadın	1	7,69
Fazlalık	1	7,69	Vatan haini	1	7,69
Vatansever değil	1	7,69			
Toplam				13	100

Bu kategoride 13 katılımcı (%18,57) tarafından oluşturulan 13 metafor yer almaktadır. “Acı biber, tehlike, kasırğa, vatan haini” oluşturulan metaforlardan birkaçıdır. Katılımcılar tarafından Suriyeli mültecilerin çevresine ve Türkiye’ye zarar verdiğini belirten, ülke düzenini bozduklarını, refah seviyesini düşürdüklerini ve sürekli problem çıkardıklarını ifade eden metaforlar geliştirilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerinin bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

“Suriyeli mülteci **matematik** gibidir. Çünkü sürekli problem çıkartıyorlar.”

“Suriyeli mülteci **yüzdeki sakal** gibidir. Çünkü kendi yüzü de rahatsız olabilir yanındakini de rahatsızlık verebilir.”

“Suriyeli mülteci **kasırğa** gibidir. Çünkü gittiği yeri karıştırıp yerle bir eder.”

“Suriyeli mülteci **vatan haini** gibidir. Çünkü topraklarında kalıp vatanlarını savunmak yerine vatanlarından kaçmışlardır.”

“Suriyeli mülteci **emanet** gibidir. Çünkü elbet bir gün gidecekler fazlalık yapar emanet.”

Tablo 6. Değerli Kategorisine İlişkin Metaforlar

Metafor Adı	f	%
Kardeş	1	20
İnsanlık	1	20
Emanet	1	20
Misafir	1	20
Yakın akraba	1	20
Toplam	5	100

Bu kategoride 5 katılımcı (%7,14) tarafından oluşturulan 5 metafor yer almaktadır. “Kardeş, insanlık, emanet ve misafir” oluşturulan metaforlardır. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

“Suriyeli mülteci **insanlık** gibidir. Çünkü sadece bu duyguyu kaybetmeyen yaşananlara göz yumamaz.”

“Suriyeli mülteci **kardeş** gibidir. Çünkü onlar da bir insandır.”

“Suriyeli mülteci **emanet** gibidir. Çünkü Zamanı gelince ülkesine sağ salim bir şekilde göndereceğimiz candır. Ülkemize bir şekilde gelerek canını korumaya çalışan bu insanlara anlayışlı olmamız yardımcı olmamız insanlığın simgesidir.”

“Suriyeli mülteci **misafir** gibidir. Çünkü ülkemize misafir geldiler.”

Tablo 7. Zarar Gören Kategorisine İlişkin Metaforlar

Metafor Adı	f	%
Savaş yarası	1	33,34
Kırık ayna	1	33,33
Araç	1	33,33
Toplam	3	100

Bu kategoride 3 katılımcı (%4,28) tarafından oluşturulan 3 metafor yer almaktadır. Katılımcılar tarafından Suriyeli mültecilerin ülkelerindeki iç savaşın,

göç ettikleri yerlerden zarar gördüklerini ve kullandıklarını ifade eden Savaş yarası, kırık ayna ve araç metaforları geliştirilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerinin bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

“Suriyeli mülteci **araç** gibidir. Çünkü ülkemizde onların eğitimi ve yaşam şekline çok oylarının önemli olduğunu düşünüyorum. Eğer gerçekten insani bir yardım yapılmış olsaydı onlara, şu an Suriyeli çocukları yollarda trafikte dileniyor olarak görmezdik.”

“Suriyeli mülteci **kırık ayna** gibidir. Çünkü paramparçadır.”

“Suriyeli mülteci **savaş yarası** gibidir. Çünkü savaştan kaçıp bu yaraları sarmak ve yeni yaralar almamak istemiş, bu yüzden ülkesini terk etmiştir.”

Tablo 8. Mücadeleci Kategorisine İlişkin Metaforlar

Metafor Adı	f	%
Karettakarettalar	1	50
Mücadeleci	1	50
Toplam	2	100

Bu kategoride 2 katılımcı (%2,86) tarafından oluşturulan 2 metafor yer almaktadır. “Karettakarettalar ve mücadeleci” oluşturulan metaforlardır. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

“Suriyeli mülteci **karettakarettalar** gibidir. Çünkü vatanlarına ulaşmak için çirpiniyor dururlar. Mücadeleci dirler fakat çok azı bu ülküsüne kavuşur.”

“Suriyeli mülteci **mücadeleci** gibidir. Çünkü hayatla büyük mücadele eder.”

Tablo 9. Çoğalan Kategorisine İlişkin Metaforlar

Metafor Adı	f	%
Fare	1	50
Su	1	50
Toplam	2	100

Bu kategoride 2 katılımcı (%2,86) tarafından oluşturulan 2 metafor yer almaktadır. “Fare ve su” oluşturulan metaforlardır. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

“Suriyeli mülteci **fare** gibidir. Çünkü doğurdukça doğuruyorlar.”

“Suriyeli mülteci **su** gibidir. Çünkü sürekli arttı.”

Tablo 10. Uyum Sağlayan Kategorisine İlişkin Metaforlar

Metafor Adı	f	%
Su	1	100
Toplam	1	100

Bu kategoride 1 katılımcı (%1,43) tarafından oluşturulan 1 metafor yer almaktadır ve tüm metaforların %1,64'ünü oluşturmaktadır. Bu kategoride yer alan metafor ise su metaforudur. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadesine aşağıda yer verilmiştir:

“Suriyeli mülteci su gibidir. Çünkü hangi bölgeye giderse o bölgenin şeklini alıyorlar.”

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Türkçe öğretmen adaylarının Suriyeli mültecilere dair algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Suriyeli mültecilere ilişkin katılımcıların %12,9'unun olumlu %87,1'inin ise olumsuz algıya sahip olduğu tespit edilmiştir. Türkçe Öğretmeni adaylarının Suriyeli mültecilere ilişkin geliştirdikleri metaforlardan yola çıkılarak şu kategoriler oluşturulmuştur:

- Kimsesiz ve yardıma muhtaç olan
- Zarar veren
- Zarar gören
- Mücadeleci
- Değerli
- Çoğalan Bir Varlık
- Uyum Sağlayan

Suriyeli mülteci ile ilgili metafor geliştiren katılımcıların en çok %62,86 oranla *“Kimsesiz ve Yardıma Muhtaç Olan”* kategorisinde yer aldığı görülmektedir. Bu kategoride “yetim, kimsesiz, garip, ormanda yolunu kaybeden bir çocuk” gibi yalnız olduklarını ifade eden ve “mazlum, çaresiz, muhacir, aciz insan” gibi yardıma muhtaç olduklarını belirten metaforlar çoğunluktadır. Ayrıca evini, yakınlarını kaybeden ve ülkemize sığınan Suriyeli mültecilerin misafir olarak görüldüğü ve onlara ev sahipliği yapılarak yardım edilmesi gerektiğini belirten “misafir, muhacir” gibi metaforlar da geliştirilmiştir. Kültürel farklılığa vurgu yapan, ötekileştiren ve Suriyelilerin varlığını “sorun” olarak niteleyen insanların sayısı son derece yüksektir. “Suriyeli kardeşlerimiz” yaklaşımı toplumda çok yaygın gözlenmemektedir. Suriyeliler, “savaştan kaçan”, “zor durumda olan insanlar” olarak tanımlanmakta ama “bizlerden birileri” olarak görmeme eğilimi dikkat çekmektedir (Erdoğan, 2014: 24).

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının %18,57'si “istilacı kapitalist ülkeler, fazlalık, hastalık, emanet” gibi metaforlarla Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye yük olduklarını ve ülke huzurunu bozduklarını; “tehlike, matematik, kasırga” gibi metaforlarla ise Suriyeli mültecileri sorun olarak gördüklerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların %7,14'ü Suriyeli mültecilere değer verdiklerini ifade eden “kardeş, insanlık, emanet ve misafir” metaforlarını geliştirirken; %4,28'i ise Suriyeli mültecilerin çevresinden zarar gördüklerini belirten “savaş yarası, kırık

ayna, araç” metaforlarını geliştirmiştir. Biner ve Soykan’ın (2016: 9) yaptıkları araştırmada Suriyeli mültecilere “misafir” yakıştırmasının sıklıkla yapıldığı dile getirilmiş ancak bu kavram Suriyeliler tarafından belirsiz bir durum olarak ifade edilmiştir. Araştırmada Suriyeliler kendilerine yakıştırılan “misafirlik” metaforuyla ilgili şu görüşleri belirtmişlerdir:

“Misafirlik olarak adını koydu Türkiye bu durumun. Bizi “misafir” olarak etiketledi kamuya. Sırf kelime anlamından yola çıkarsak, misafirliğin bir süresi vardır.”
(Hafızah)

“Adımız, statümüz, hakkımız ne belli değil. Misafir diyorlar. Kanunda, hukukta misafir diye bir şey olmaz. Yok, böyle bir şey. Söyleyebilir misiniz nedir kanunda misafirin karşılığı? Var mıdır? Hukukçu olarak ben söyleyeyim: Yoktur!”
(Mulhime)

“Misafir, misafirlik; sevgi gösterisi gibi gözüken bir sözcük sadece bu. Bu senin bana söyleyebileceğin bir şey. Ancak hak anlamında karşılığı yok.” (Mahmoud)

Ayrıca %2,86’sı Suriyeli mültecilerin mücadeleciler olduklarını ifade ettikleri “karettakareta, mücadeleciler” metaforlarını; %2,86’sı ise Suriyeli mültecilerin çoğaldıklarını ve ülkemizdeki nüfusunun sürekli arttığını ifade ettikleri “fare ve su” metaforlarını geliştirmiştir.

En az metaforla (%1,64) temsil edilen kategori ise 1 katılımcı (%1,43) tarafından oluşturulan 1 metaforun yer aldığı “uyum sağlayan” kategorisidir. Suriyeli mültecilerin gittiği bölgelere uyum sağladığını ifade etmek için “su” metaforu geliştirilmiştir. Erdoğan’ın (2014: 44) çalışmasında da Suriyelilerin Türk toplumuna uyum sağlayacaklarına dair beklentinin oldukça sınırlı düzeyde kaldığı tespitine varılmıştır.

Sonuç olarak, bu çalışmada ortaya çıkan ve Türkçe öğretmen adayları tarafından Suriyeli mültecilere yönelik oluşturulan metaforların büyük çoğunluğu Suriyeli mültecileri yerini, yurdunu kaybetmiş, yardıma muhtaç ve kısmen çevresine zararı olan, ayrıca yaşadıklarından da zarar görmüş olduğunu ifade eden olumsuz metaforlardır. Ancak bu olumsuzlamada öğrenciler; mültecileri Türkiye zarar veren kişiler olarak değil, daha çok zor durumda kalan, kimsesizliği ve yokluğu yaşayan insanlar olarak görmektedir. Nitekim Suriye savaşının etkisiyle başlayan ayrıştırıcı ve kutuplaştırıcı siyaset dilinin bir kenara bırakılıp bu büyük problemin çözüm yolları aranmalıdır. Aksi takdirde mevcut siyasal ve hukuki belirsizlikler mültecileri geleceği hakkında bir fikri olmayan, umutsuz ve hedefleri olmayan bir topluluğa dönüştürecektir.

KAYNAKLAR

- AFAD (2014). Suriyeli Misafirlerimiz Kardeş Topraklarda. <https://www.afad.gov.tr/Dokuman/TR/98-2014061912629-suriyeli-misafirlerimiz.pdf> , 17.06. 2016 (Erişim tarihi)
- Akkaya, A. (2013). Suriyeli Mültecilerin Türkçe Algıları. *Ekev Akademi Dergisi*, (56), 179-190.

- Akşit, G, Bozok, M ve N. Bozok (2015). Zorunlu Göç, Sorunlu Karşılaşmalar: Hisar Köyü, Nevşehir’deki Suriyeli Göçmenler Örneği. *Maltepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (1+2), 92-116.
- Balcı, A. (2003). Eğitim Örgütlerinde Yeni Bakış Açıları: Kuram-Araştırma İlişkisi II. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (33), 26-61.
- Biner, Ö ve C. Soykan (2016). Suriyeli Mültecilerin Perspektifinden Türkiye’de Yaşam. Çeşitlilik ve Stratejik Davalama Ağı Projesi. <file:///C:/Users/pc/Downloads/SURIYELI-MULTECILERIN-PERSPEKTIFINDEN-TURKIYE-DE-YASAM.pdf>, 16.06.2016 (erişim tarihi)
- Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) (2016). *SyriaRegionalRefugeeResponse*. <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php>, 17.06. 2016 (Erişim tarihi)
- Castles, S. ve M. J. Miller (2008) *Göçler Çağı - Modern Dünyada Uluslar arası Göç Hareketleri*. (Çev., Bülent Uğur Bal- İbrahim Akbulut)İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Chomsky, A. (2007). *TheyTakeOurJobs! And 20 OtherMythsaboutImmigration* Boston: BeaconPress.
- Çakır, S. (2011). Türkiye’de Göç, Kentleşme/Gecekondu Sorunu ve Üretilen Politikalar. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23, 209-222.
- Çetin, A. ve N. Uzman (2012). Sığınmacılar Çerçevesinde Suriye-Türkiye İlişkilerine Bir Bakış. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Uluslararası Avrasya Strateji Dergisi*. 1(1), 3-18.
- Deniz, T. (2014). Uluslararası Göç Sorunu Perspektifinde Türkiye. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. (1), 175-204.
- Eraslan, L. (2011). Sosyolojik Metaforlar. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler e-Dergisi*. (27), 1-22.
- Erdoğan, M. (2014). *Türkiye’deki Suriyeliler: Toplumsal Kabul ve Uyum Araştırması*. <http://www.hugo.hacettepe.edu.tr/HUGO-RAPOR-TurkiyedekiSuriyeliler.pdf>,16.06.2016 (Erişim tarihi)
- Kartal, B. ve E. Başçı (2014). Türkiye’ye Yönelik Mülteci ve Sığınmacı Hareketleri. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,12(2), 275-299.
- Kaypak Ş. (2014). *Kent Sosyolojisi*, Basılı Ders Notları, Antakya: Mustafa Kemal Üniversitesi.
- Kaypak, Ş. ve M. Bimay (2016). Suriye Savaşı Nedeniyle Yaşanan Göçün Ekonomik ve Sosyo-Kültürel Etkileri: Batman Örneği. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 6 (1). 84-110.
- Kıratlı, T. (2011). *Mülteci ve Sığınmacıların Toplumsal Görünümü (Türkiye Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Körükmez, L. ve İ. Südaş (2015). *Göçler Ülkesi: Alkışlar, Göçmenler, Araştırmacılar*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

- ORSAM (2015). *Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Etkileri*. Ankara: ORSAM
- TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu (2012). Ülkemize Sığınan Suriye Vatandaşlarının Barındıkları Çadırkentler Hakkında inceleme https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2012/raporlar/28_02_2012_1.p.df, 16.06.2016 (Erişim tarihi)
- Uzun, E. M. ve E. Bütün (2016). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Suriyeli Sığınmacı Çocukların Karşılaştıkları Sorunlar Hakkında Öğretmen Görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*. 1(1), 72-83.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Kitabevi.
- Yüceşahin, M. M. ve E. M. Özgür, (2006). Türkiye'nin Güneydoğusunda Nüfusun Zorunlu Yerinden Oluşu: Süreçler ve Mekânsal Örüntü. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 4 (2), 15-35.